

ნინო ღამბაშიძე

თბილისის ივ. სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორია,
თბილისი

nino.ghambashidze@tsc.edu.ge

საკვანძო სიტყვები: ნანა, იავნანა, ტერმინები, ეთნოფსიქოლოგია, სარწმუნოება

ტერმინები ნანა და იავნანა (ზოგიერთი მოსაზრება)

აკვნის ნანა, ალბათ, დედა-შვილს შორის ურთიერთობის განსაკუთრებულად მგრძნობიარე, თბილი, ყველა დროის ნებისმიერი საზოგადოების მიერ აღიარებული ფორმა იყო. დღეს ურთიერთობის ეს ფორმა, ალბათ, მინავლების გზაზეა შემდგარი. დღეისათვის ჩატარებულმა თანამედროვე გამოკვლევებმა კიდევ უფრო ნათლად დაგვანახა, თუ რა მნიშვნელობა და გავლენა აქვს აკვნის ნანებს, ერთი მხრივ, დედა-შვილის ურთიერთობაზე და, მეორე მხრივ, როგორი ზეგავლენა შეიძლება მათ იქონიონ პიროვნების ჩამოყალიბებაზე, მისი ინტრაფსიქიკური პროცესების ბუნებრივ დინამიკაზე, რაც ფსიქიკური ჯანმრთელობის ბედ-იღბლის განმსაზღვრელია.

რა ინფორმაციას გვაწვდის დედა-შვილს შორის ამ ურთიერთობის ამსახველი ქართული ტერმინები? ამ კითხვაზე პასუხის გასაცემად მივმართეთ ქართული ენის ლექსიკონებს. მართალია, ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი *ნანას* და *იავნანას* სინონიმებად მოიხსენიებს, ქართული ხალხური მუსიკის სპეციალისტები მათ, როგორც ჰანგის, ასევე დანიშნულების მიხედვით ასხვავებენ და არ აიგივებენ. წინამდებარე სტატიის შეზღუდული ფორმატის გამო ჩვენ აქ არ შევუძლებით მოცემული საკითხის მუსიკალურ მხარეს.

გასულ წელს, აკვნის ნანებისა და ნინო კალანდაძე-მახარაძისადმი მიძღვნილ კონფერენციაზე თბილისში, ქეთევან ბაიაშვილმა წაიკითხა მოხსენება „ნანებისა და იავნანების განსხვავების შესახებ ქართულ მუსიკალურ ტრადიციაში“, რომელშიც იგი ამ ორი ტერმინის გაიგივებას აკაკი წერეთელსა (იმერული ნანინა) და იაკობ გოგებაშვილს (იავნანამ რა ჰქმნა?) მიაწერს (ბაიაშვილი 2023).

შეძლებისდაგვარად, გავადევნოთ თვალი ამ ორი ტერმინის დროში განვითარებას. *იავნანა*, როგორც ამას ქართული ენის განმარ-

ტებითი ლექსიკონი გვიხსნის, „ბავშვის დასადინებელი სიმღერა; ასეთი სიმღერის მისამღერი, რეფრენი, – ნანა, იავ-ნანანა.“ იგივე ლექსიკონი ნანას შემდეგნაირად განგვიმარტავს: „ნანა (ნანასი) 1. დედა; დედის მიმართვა თავისი შვილისადმი. 2. იგივეა, რაც ი ა ვ - ნ ა ნა. 3. ძილი, დაძინება (ბავშვის ენაზე). 4. რთული ფუძის მეორე შემადგენელი ნაწილი. იავ-ნანა. ვარდო-ნანა“ (ჩიქოვაძე, ჭაბაშვილი 1986). ის, რაც ჩვენს ყურადღებას იპყრობს მოცემული ლექსიკონის მიხედვით, რომელიც შედგენილია გასული საუკუნის 80-იან წლებში არნოლდ ჩიქოვაძესა და მიხეილ ჭაბაშვილის მიერ, ნანას ერთი მნიშვნელობა, *ნანინა* და *იავნანაც* ბავშვის დასადინებელი აკვნის ნანაა.

გამოქვეყნებულ და ხელნაწერების სახით არსებულ V-XI სს. ძეგლებზე დაყრდნობით, ილია აბულაძის მიერ შედგენილ ძველი ქართული ენის ლექსიკონში ვერ ვხვდებით ვერც *ნანას* და ვერც *იავნანას* განმარტებას. შესაძლოა, ეს ხსენებულ ძეგლთა შინაარსმაც განაპირობა, რომლის ლექსიკურ მასალასაც ეფუძნება ლექსიკონი.

სულხან-საბას მიერ შექმნილ ლექსიკონში, რომელიც მან XVI-XVII სს-ში ირანისა და ოსმალეთის შემოსევების შედეგად ქართული ენის დასაცავად შექმნა, ვკითხულობთ: *ნან - დაანანა, დანანება, ინანე, მენანე, მოუნანებელი, სანანელი, სინანული, უნანელი, შენანება, შეუნანებელი*. ნანა -*სანდომი, საამო* (აბულაძე 1991: 575). 1884 წელს გამოცემულ ამავე ლექსიკონში ვკითხულობთ, რომ *ნანას* განმარტებას ემატება *დანანა*. ამ სიტყვის განმარტება საბას არ აქვს მოცემული, თუმცა აქვს *დანანება* (სულხან-საბა 1884: 222). შესაძლოა, *დანანაც* სინანულს ნიშნავს, რაც *ნან-ის* ერთ-ერთი მნიშვნელობიდანაც (*დაანანა-დანაც*) უნდა ჩანდეს. ხომ არ შეიძლება ვიფიქროთ, რომ *დანან-ებ-ა* დანანას მრავლობითი ფორმაა?

ნიკო ჩუბინაშვილის მიერ XIX ს-ში შედგენილ ლექსიკონში არ დასტურდება *იავნანა*, ხოლო *ნანა* განმარტებულია, როგორც „ჩჩვილი დასადინებელი სიმღერის ხმა“. სინანულის მნიშვნელობით მას მოტანილი აქვს *ნანვა*, რომელსაც განმარტავს, როგორც „(ვნანობ, ვინანი, მენანება) მწუხარება გავლილის საქმისთვის“ (ჩუბინაშვილი 1961). თედო სახოკიას ლექსიკონში „ქართულ ხატოვან სიტყვა-თქმანი“ ვკითხულობთ: „იავნანა (იავნანას გვიმღერის (ნ.დ.)) გაჭირვების, უბედურების მივიწყებინება, მიძინება, მიფერება“, „ნანის მოხვედრა, დანანება, დანადვლება, წუხილი, რომ ვერ დავუფუღეთ იმას, რაც გვინდოდა, ან, როცა რასმე ვიტყვით ან წამოგვცდება ისეთი, რაც არ უნდა გვექნა ან გვეთქვა“ (სახოკია 1979: 284, 452). *ნანი* ქართული ენის თუშურ დი-

ალექტშიც სინანულს ნიშნავს. ფშაურში იგივე მნიშვნელობა სიტყვა *ნანულობს* ფორმითაა გადმოცემული, ქართლურში (თ. ბეროზაშვილისეული) კი – *ნანად* (ნანად სანანებლად). ჯავახურ დიალექტურ ლექსიკონში ვხვდებით *ნანეს*, რაც დედას, ბებიას ნიშნავს (მარტიროსოვი 1984). ინგილოურში მხოლოდ *ნანად/ნენა* გვაქვს, რაც დედას ნიშნავს (დამბაშიძე 1988: 338), ხოლო ალექსი ჭინჭარაულის ხევსურულ დიალექტურ ლექსიკონში კი მხოლოდ *ნანას* განმარტებაა. ამ სიტყვას აქ რამდენიმე მნიშვნელობა აქვს: 1. „ნანა სინანული. აგრეთვე: ანანს, ენანის, ინანს, მაინანიავენს, მანანიავენა, მანანური, ნანა აქვ, ნანას დაიტანს, ნანას იტანს, სამანანურო, სამანანურობა, ღნანებოვ.“ 2. „ნანა დედა.“ 3. „ნანა/ნანაო ლოგინი (ბავშვის ენაზე).“ „ნანა აქვ, გრძნობს, რომ წინათ ჩადენილი დანაშაულისთვის დაემართა ცუდი საქმე.“ „ნანას დაიტანს/ნანას იტანს, ისეთ რასმეს გააკეთებს, რაც შემდეგ სანანებლად გაუხდება“ (ჭინჭარაული 2005). მერაბ ჩუხუას კვლევის მიხედვით, საერთოქართველური „ნა „დედა“ (შორისდ.)“ არა მარტო უძველესი ძირია, არამედ დედის მნიშვნელობით რიგ კავკასიურ ენებშიც გვხვდება. ნან ს.-ქართულსა და ზოგიერთ კავკასიურ ენაში ჯიხურის, საბძლის, სართულის, ფარდულის მნიშვნელობითაც ვხვდებით (ჩუხუა 2017: 298-290). ხსენებული ავტორის მიერვე გამოქვეყნებულ ქართველურ ენა-კილოთა შედარებით ლექსიკონში მოცემულია, რომ *ნან* ქართულსა და ზანურში დედის აღმნიშვნელია, რაც *ნენა-ი*, *ნენე-ის* ფორმას იღებს გურულ, აჭარულ დიალექტებში და ქართულში (ჩუხუა 2003).

ამგვარად, ზემოთ განხილული სხვადასხვა სახის ლექსიკონის მიხედვით, რომლებიც ჩვენთვის ცნობილი დათარიღებით V-XI, XVI-XVII, XIX და XX საუკუნეების ენობრივ მასალას შეიცავს, სიტყვა *იავნანა* XIX, XX ს.ს.-მდე არ ჩანს. იგი თ. სახოკიასთან ჩნდება, როგორც გაჭირვების, უბედურების მივიწყებინება, მიძინება, მიფერება, ხოლო XX ს. 80-იანი წლების განმარტებით ლექსიკონში *ნანა* და *იავნანა* სინონიმებია და ბავშვის დასაძინებელ სიმღერას ნიშნავს. ნანას მნიშვნელობა, ძირითადად, მათ შორის ქართული ენის დიალექტებში, სინანულს ნიშნავს. მას შემდეგი მნიშვნელობები ემატება: სანდომი, საამო, ჩვილთა დასაძინებელი სიმღერის ხმა, დედა, რომელმაც საერთო ქართულში *ნენე/ნენას* ფორმა მიიღო, დიდი დედა, ბებია.

მხოლოდ ხსენებული მასალიდან გამომდინარე, ვარაუდის სახით მინდა გამოვთქვა მოსაზრება, რომ განსახილველი ტერმინებიდან *ნანა* ლექსიკურ ერთეულად XVI- XVII სს საბასეული ლექსიკონიდან

იჩენს თავს. შესაძლოა სიტყვა *ნან/ნანა* თავდაპირველად სინანულს, ღვთაებისგან შენდობის თხოვნას გულისხმობდა, რაც მოგვიანებით განზოგადდა და სხვადასხვა ფორმით გამოჩნდა ენაში. სიტყვა *ნანა-ძ* გზადაგზა სანდომის, საამოს, დედის, ბებუის, ბავშვის დასამინებელი მელოდიის მნიშვნელობა შეიძინა. ქართველურ ენებში დედის, ბებუის, დიდი დედის, დიდედის მნიშვნელობა *ნანა/ნან/ნენე/ნენენას* ფორმამ მიიღო. *ნენენა/ნენ/ნენალ* ფორმით მან ენის მნიშვნელობა შეიძინა. თუკი ამ კუთხით განვიხილავთ სიტყვა *ნენ(-)ნენა-ს*, შესაძლოა სიტყვა-სიტყვით ის *დედის ნათქვამს*, *დიდი დედის/დიდედის ნათქვამს* ნიშნავდეს, რომელშიც წინაპრის მნიშვნელობაც უნდა იკითხებოდეს. თუ ეს მოსაზრება სწორია, *ნენენა* შესაძლოა დედის მიერ შვილისადმი ნამღერს, *ნანას* გულისხმობდეს. ჩვენში ხომ ასეც ამბობენ: სიმღერა ვთქვათო. როგორც ცნობილია, პორფირი უსპენსკის საგულისხმო ცნობა აქვს ქართველ ათონელ ბერებზე, რომლებიც, მისი თქმით, ღვთისმშობლის სადიდებლად „*ნენენას*“ მღეროდნენ. ამდენად, ჩემი აზრით, ათონელი ბერების ნამღერი *ნენენა* ჩვილი იესოს აკვანთან ნამღერ ღვთისმშობლის იავნანას უნდა ნიშნავდეს. ამის გარკვეულ დასტურად შესაძლოა ბაია ჟუჟუნაძის საგულისხმო და საინტერესო კვლევაც გამოდგეს. სტამბოლის ქართული კათოლიკური ფონდის ბიბლიოთეკაში დაცულ სტამბოლის ქართული კათოლიკური მონასტრის XX ს.-ის დასაწყისის სამგალობლო პრაქტიკის ამსახველ სანოტო ნიმუშებს შორის მან მიაკვლია საგალობელს, სახელწოდებით „*ნანნი იესოს*“, რაც ტექსტის მიხედვით ყრმა იესოსადმი მიძღვნილი იავნანაა. ქართველ კათოლიკეთა შორის მას *იესოს ნანისაც* უწოდებდნენ. ბ. ჟუჟუნაძის თქმით, საშობაო სიმღერები, სახელწოდებით *იესოს იავნანა* დღევანდელ დასავლეთ ევროპულ საშობაო ტრადიციებშიც გვხვდება. ავტორის აზრით, *ნანნი იესოს* არის ევროპული პირველწყაროს ან მისი სტილისტური გავლენით შექმნილი ქართულტექსტიანი ვარიანტი. იგი ასევე მიიჩნევს, რომ ორივე ერთი და იგივე საგალობელია და ქართველ კათოლიკეთა მსახურებაში ლიტურგიული ნანას შესრულებას 150 წლის ტრადიცია აქვს (ჟუჟუნაძე 2023). მართალია, ხსენებულს ზოგადქრისტიანულ შეხედულებებთან მივყავართ, მაგრამ ორივე ეს მოვლენა ჩემთვის ორი ქრისტიანული დენომინაციის მიმდევარი ქართველი ქრისტიანების საერთო ეთნიკური მსოფლხედვის მაჩვენებელიც არის, რასაც წინარესაერთოქართული რელიგიური აზროვნება უნდა უმაგრებდეს საფუძველს. შევეცდები განვმარტო ჩემი შეხედულება.

ვფიქრობ, ენობრივ მასალაზე დაყრდნობით, თავდაპირველად *ნანა* უნდა ყოფილიყო სინანულის შემცველი სავედრებელი ლოცვა *დიდი დედა ნანას* მიმართ აღვლენილი, რომელსაც ადრესატის სახელი უნდა დარქმეოდა. დროთა ვითარებაში ტერმინის მნიშვნელობა საკრალურ-რელიგიურ ჩარჩოებს უნდა გასცდენოდა და საერო ცხოვრებასაც მისადაგებოდა, როგორც ეს მის მელოდიას დაემართა და როგორც ამას მართებულად აღნიშნავს ნ. კალანდაძე. *ნანამ* სამგლოვია-რო, საგმირო-ისტორიული და სხვ. სიმღერების მელოდიაშიც შეაღწია. დიდი დედის საერთო ქართველურ ხატს ხორციელი დედის ხატი უნდა გამოჰყოფოდა და ყოფაში ხორცშესხმულიყო. ამ პროცესს ტერმინ *ნანას* სემანტიკური მნიშვნელობა უნდა გაეფართოებინა და დედის, შემდგომ კი ბავშვის დასაძინებელი სიმღერის, დედის, დიდი დედის, ბებიისა და ენის აღმნიშვნელი სიტყვა გამხდარიყო. რა განწყობითა და, შესაბამისად, ინტონაციით უნდა თქმულიყო ეს სავედრებელი ტექსტი, რომელიც, რაღაც მომენტიდან, დიდი დედისადმი მიძღვნილ რიტუალში სიმღერით უნდა შესრულებულიყო? თუ *ნანა* შეცოდების, ჩადენილის გამო სინანულისა და პატიების გამოსათხოვად იყო განკუთვნილი, იგი კრძალვით, სევდით, მინორულად, ვედრების ინტონაციით უნდა ეთქვათ და ემღერათ. *დიდი დედა ნანასთან* დაკავშირებულ მითოლოგიურ შეხედულებას თუ ხატს, რომ იგი ღვთაებრივი ჩვილის აკვანთანაა და უმღერის მას, გავლენა უნდა მოეხდინა აკვნის ნანების სახელწოდებაზე და მელოდიაზე, რომელმაც, თავის მხრივ, სხვა ხასიათის მუსიკალურ ნიმუშებში (მაგ., სამგლოვია-რო, საგმირო-ისტორიული, ა.შ.) გაიკვლია გზა. ქართველმა დედამ მითი მელოდიისა და ინტონაციის გზით ყოველდღიურ ცხოვრებაში შემოიტანა. გამოდის, რომ; ქართველმა საკრალური და პროფანული დედა და დედაშვილობა მუსიკის გზით გააერთიანა. ვფიქრობ, *ნანა* ერთ-ერთი მაგალითია იმისი, თუ როგორ შეუძლია ტერმინს მითოსურ-რელიგიური ხატების, შეხედულებების გადმოცემა, თუ მათი ტრანსფორმირება-განვითარების ჩვენება.

ვინაიდან სხვა ქვეყნების *ნანა* ჩემთვის უცნობია, ქართულ სინამდვილეზე დაყრდნობით ვიტყვოდი, რომ *ნანა/იავნანა* ბავშვის ჩასახვა-დაბადებიდან მოყოლებული მთელი ცხოვრების განმავლობაში თან სდევდა ქართველს. აკვნის სხვადასხვა ნანას ენაცვლებოდა ინფექციური დაავადებების დროს ნამღერი უკვე სამკურნალო დანიშნულების *იავნანა* და ხატ-სალოცავებში სავედრებელ-სადიდებელი ნანები. უნდა ითქვას, რომ როგორც სხვა ხალხების მუსიკალურ კულტურ-

რაში, ჩვენშიც გამოიყოფა პროფანული და საკრალური ხასიათის *ნანა*. *ნანაზე* გაზრდილი დედები ახლა უკვე თავიანთ შვილებს უმღეროდნენ მათ და, ამგვარად, *ნანა* ტრადიციის გადაცემის საშუალება ეროვნული თვითმყოფადობის შენარჩუნების პროცესში ჩართული ხდებოდა. ცნობილია, რომ *ნანას* სიმღერას სიკვდილის წინაც კი ითხოვდნენ ქართველები (მაგ., ვარლამ სიმონიშვილი, რემა შელეგია და სხვ.), რაც ჩემთვის იმ უძლიერესი დაცულობის შეგრძნების გაცოცხლებას, რომელსაც ადამიანი ჩვილობაში დედასთან დადებითი ურთიერთობის დროს განიცდის, ანუ *ნანას/იავნანას* პიროვნება სხვადასხვა სამყაროში (საშოდან სააქაოში და სააქაოდან საიქიოში) გადასვლით გამოწვეული შფოთის დასამღევად მოუხმობდა.

ორიოდე სიტყვით მინდა შევჩერდე მითოლოგიურ *ნანაზე*. ვფიქრობ, როდესაც ისინი რიტუალის განუყოფელი ნაწილია, იმავდროულად უზრუნველყოფს მიღმიერ სამყაროსთან, მის ძალებთან კავშირის დამყარებას. ავადმყოფთან ნამღერი ამგვარი *ნანა*, ასე ვთქვათ, „ირაციონალური თერაპიის“ ფუნქციას ასრულებს. ამ დროს ტექსტის, მელოდიის, შესრულების მანერის, გარემოს ზეგავლენის მეშვეობით ფსიქიკა სიმბოლოსა და შეგრძნებების გზით უკავშირდება ირაციონალურს, რაც მას გამოჯანმრთელებაში ეხმარება. იმ მეტასიმბოლოებს, რომლებიც ყოვლისშემძლე მხსნელად და მშველელად აღიქმებიან მოცემულ კულტურაში, ანუ მითოლოგიური თუ რელიგიური ხასიათის *ნანა* ჩემი აზრით, ადამიანებისა და ღვთაებრივი არსებების ურთიერთობის ერთ-ერთი საშუალებაა. ვფიქრობ, ამ დროს სწეული დიდ დედასთან, საკრალურ დედასთან, თანაარსებობასა და დაცულობას განიცდის.

ვფიქრობ, აქედან გამომდინარე, *ნანა/იავნანა* უდავოდ დაეხმარება ჩვილს, ჩაერთოს მოცემულ კულტურაში, განავითაროს სმენა, მეტყველება, ემოცია და შეძლოს მისი რეგულაცია, დაეხმაროს *მესა* და *არამეს* ჩამოყალიბებაში, რაც მენტალური, ფსიქოლოგიური განვითარებისთვისაა მნიშვნელოვანი.

თუმცა, ჩემი აზრით, ქართველისთვის, მისი თვითმყოფადობისთვის *ნანას* განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს. ვერა ბარდაველიძის ერთ-ერთი განსაკუთრებული მიგნების მიხედვით, თუ სხვა ხალხების დედა ღვთაებებს ღვთაებრივი ჩვილი ხელში უჭირავთ, ქართულ არქეტიპულ ხატში დიდი დედა აკვანთანაა და უმღერის ჩვილს. *ნანას* სიმღერა აკვანთან და უკანასკნელ სარეცელზე, საერო თუ რელიგიურ გარემოში ჩვენი ეროვნულობის თანმდევ, უნიკალურ, პი-

როვნულ თუ კოლექტიურ არქეტიპულ ხატს უნდა წარმოადგენდეს, რომელიც მთელი ცხოვრების განმავლობაში, დაბადებიდან სიკვდილამდე, მიჰყვებოდა ქართველს. ამგვარი არქეტიპული ხატის არსებობა კიდევ ერთხელ უნდა უსვამდეს ხაზს, რომ ქალისა და მუსიკის როლი საქართველოში და ჩვენს კულტურაში განსაკუთრებული იყო.

ლიტერატურა

- აბულაძე 1991 – ილია აბულაძე, სულხან-საბა ორბელიანი, ლექსიკონი ქართული, ტ.1, თბილისი: მერანი.
- ბაიაშვილი 2023 – ქეთევან ბაიაშვილი, ნანებისა და იავნანების განსხვავების შესახებ ქართულ მუსიკალურ ტრადიციაში, ხელნაწერი.
- მარტიროსოვი 1984 – არამ მარტიროსოვი, ჯავახური დიალექტის ლექსიკონი, <http://www.ice.ge/liv/liv/tushur.php>
- ჟუჟუნაძე 2023 – ბაია ჟუჟუნაძე, „ნანნი იესოს“ – ქართული კათოლიკური საშობაო საგალობელი, ქართველ ქალთა ტრადიციული მუსიკის ფესტივალი ნანინა, 2023, აკვნის ნანა, -12 მაისი (ბუკლეტი).
- სახოკია 1979 – თედო სახოკია, ქართული ხატოვანი სიტყვა-თქმანი, თბილისი: მერანი.
- ღამბაშიძე 1988 – როგნედა ღამბაშიძე, ქართული ენის ინგილოური კილოს ლექსიკონი, თბილისი: განათლება.
- ჩიქობავა ჭაბაშვილი 1986 – არნოლდ ჩიქობავა, მიხეილ ჭაბაშვილი, ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი: ერთტომეული, თბილისი: საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია; ენათმეცნიერების ინსტიტუტი; ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია.
- ჩუბინიშვილი 1961 – ნიკო ჩუბინიშვილი, ქართული ლექსიკონი რუსული თარგმანითურთ, თბილისი: საბჭოთა საქართველო.
- ჩუხუა 2003 – მერაბ ჩუხუა, ქართველურ ენა-კილოთა შედარებითი ლექსიკონი, თბილისი: უნივერსალი.
- ჩუხუა 2017 – მერაბ ჩუხუა, ქართულ-ჩერქეზულ-აფხაზური ეტიმოლოგიური ძიებანი, თბილისი: საარი.
- ჭინჭარაული 2005 – ალექსი ჭინჭარაული, ხევსურული ლექსიკონი, თბილისი: ქართული ენა.

Nino Ghambashidze

Vano Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire, Georgia

nino.ghambashidze@tsc.edu.ge

Keywords: Nana, Iavnana, terms, ethnopsychology, faith.

Terms Nana and Iavnana (Some considerations)

Summary

Probably lullaby (Geo. *Nana/Iavnana*) is worldwide the most common and multi-dimensional form of the mother-child relationship. From conception and especially in the first years of a child's life, his/her relationship with his/her parents, especially with his mother is of great importance for the formation of the personality and his psychological health. In this process, lullaby can have a great contribution. Georgian term Nana/Iavnana semantically also connected with the relation of a layman with "mythological mother".

In this article, I have tried to discuss the meaning of the terms of the Georgian lullaby - Nana/Iavnana. Georgian researchers of Georgian folk musical heritage use these terms to refer to different types of songs. After studying some lexicological materials, I came to the assumption that Nana must originally have been a term denoting a prayer addressed to the Great Mother Nana in repentance asking mercy and hence, named after this deity.

Meanwhile, over time, this term could expand its meaning and be used to designate a secular lullaby, as happened with its melody. Perhaps the image of a secular mother separated from the mythological image of the all-Georgian Great Mother and established itself in everyday life. This process was supposed to expand the semantic meaning of the term Nana and obtain the meaning of mother, and later lullaby, mother, grandmother, and language.

The word *Iavnana* is not visible in dictionaries until the nineteenth and twentieth centuries. It appears in T. Sahokia's work as hardship, helping somebody to consign to oblivion misfortune, bringing to sleep, caress, and in the explanatory dictionary of the 1980s *Nana* and *Iavnana* are synonyms and terms denoting lullaby.

I put forward an opinion about the specificity and meaning of Nana/Iavnana (lullaby) for Georgians, their identity, and their place in the religious worldview of Georgians. I also put forward a point about the contribution of Nana/Iavnana to the formation of Georgian identity.